

OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Kaustisen esiopetus

2023

5.6.2023

1. Kaustisen esiopetuksen opiskeluhuollon tavoite.....	2
1.1. Kaustisen kunnan opiskeluhuollon visio, missio ja arvot.....	3
2. Kaustisen opiskeluhuollon toteuttamisen rakenne	3
2.1. Opiskeluhuollon laajennettu ohjausryhmä	4
2.2. Kaustisen esiopetuksen oppilashuoltoryhmä.....	4
2.3. Monialainen asiantuntijaryhmä.....	5
3. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista.....	5
3.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta.....	7
4. Yhteisöllinen opiskeluhoito	8
4.1 Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat.....	8
4.2 Opiskeluhuollon toimijat	9
4.3 Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma.....	12
4.3.1 Nivelvaiheyhteistyö esiopetuksesta kouluun	12
4.3.2 Toiminnan vuosikello	12
4.4 Esiopetuksen kuljetuksia koskevat ohjeet	14
5. Yksilökohtainen opiskeluhoito.....	15
5.1 Monialainen asiantuntijaryhmä.....	15
5.2 Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa ...	15
6. Yhteistyön järjestäminen	16
6.1 Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen lasten ja huoltajien kanssa.....	16
6.2 Yhteistyö perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa.....	16
6.3 Yhteistyö sairaalaopetuksen kanssa	17
6.4 Kolmiportaisen tuen ja opiskeluhuollon yhteys	17
6.5 Esiopetuksen opiskeluhuollon tuki lapsen elämäntilanteesta johtuvissa vaikeuksissa, kuten perhe- ja lähisuhdeväkivalta tai päihde- ja mielenterveysongelmat.....	18
7. Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	18

1. Kaustisen esiopetuksen opiskeluhuollon tavoite

Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä luoda edellytykset hyvälle oppimiselle. Siihen kuuluu esiopetusyhteisön turvallinen arki, huolenpito sekä varhainen tuki ja hoito.

Opiskeluhuolto on lapsen oppimisen perusedellytyksistä, fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Opiskeluhuolto edistää esiopetusyhteisön yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja viihtyisyyttä. Opiskeluhuollon tulee edistää myös oppimisvaikeuksien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista. Opiskeluhuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän esiopetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä siihen liittyvät palvelut, joita ovat opiskeluhuoltolaissa tarkoitettu neuvolan terveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu kasvatuksen tukeminen. Opiskeluhuolto kuuluu kaikille esiopetusyhteisössä työskenteleville sekä opiskeluhuoltopalveluista vastaaville viranomaisille.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä toimintana. Tämän lisäksi esioppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Monialainen yhteistyö on opiskeluhuollossa keskeistä. Opiskeluhuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Opiskeluhuoltoa on jokaisen aikuisen toiminta päivittäin esiopetusyksiköissä; kuinka lapsia kohdataan, opetetaan ja ohjataan päivittäisissä tilanteissa. Opiskeluhuoltoon kuuluu laaja-alaisesti koko yksikön toimintakulttuuri ja kaikkien lasten hyvinvoinnin tukeminen. Opiskeluhuolto on ensisijaisesti ehkäisevää ja yhteisöllistä. Hyvin toimivalla opiskeluhuollolla pyritään tarjoamaan varhainen tuki sitä tarvitseville. Opiskeluhuollon oikea-aikaisilla tukitoimilla pyritään turvaamaan oppilaan koko koulupolun turvallisuus esiopetuksesta jatko-opintoihin saakka. Tärkeitä asioita ovat lapsen etu ja vanhemmuuden tuki. Esiopetuksen ja kodin yhteistyön toivotaan olevan sujuvaa, kuulumisia lapsen asioista vaihdetaan usein ja yhteyttä otetaan matalalla kynnyksellä puolin ja toisin. Arjen ympäristöt ja yhteisöt ovat lasten hyvinvointia edistäviä.

1.1. Kaustisen kunnan opiskeluhuollon visio, missio ja arvot

Visio:

Opiskeluhuolto turvaa lapsen ja nuoren koko opinpolun aikaisen hyvinvoinnin sekä terveen kasvun ja oppimisen edellytykset.

Missio:

Ennaltaehkäisevä opiskeluhuolto tukee yksilön hyvinvointia, kasvua ja oppimista osana yksilön, kotien, esiopetuksen ja koulun arkea.

Arvot:

Opiskeluhuolto on ennaltaehkäisevää, osallistavaa, yhteisöllistä sekä yksilön hyvinvointia edistävää. Laadukkaat opiskeluhuoltopalvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla.

2. Kaustisen opiskeluhuollon toteuttamisen rakenne

OPISKELUHUOLLON OHJAUSRYHMÄ:

Vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista

YKSIKKÖ-/OPPILAITOSKOHTAINEN OPISKELUHUOLTORYHMÄ:

Laaja, moniammatillinen edustus

Vastaa yksikön/oppilaitoksen yhteisöllisestä opiskeluhuollosta

MONIALAINEN ASiantuntijaryhmä

Lapsen/oppilaan yksilöllinen opiskeluhoito

Lapsen/oppilaan tukena tapauskohtainen kokoonpano

-> asiakohtainen käsittely

2.1. Opiskeluhoito laajennettu ohjausryhmä

Opiskeluhoito ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja, sivistyslautakunnan valitsema edustaja, varhaiskasvatusjohtaja, keskuskoulujen rehtori, musiikkilukion rehtori, Step-opiston koulutusjohtaja, Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kaustisen raviopiston toimipaikkapäällikkö, kunnan koulukuraattorit sekä oppilaitosten koulu- ja opiskeluhoitohoitajat.

Opiskeluhoito ohjausryhmä vastaa kunnan opiskeluhoito yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista opiskeluhoito strategian linjausten mukaisesti ja se kokoontuu kaksi kertaa lukuvuodessa. Ryhmän kokoa ja sitä johtaa sivistysjohtaja.

2.2. Kaustisen esiopetuksen oppilashuoltoryhmä

Esiopetuksen opiskeluhoitoryhmään kuuluvat varhaiskasvatusjohtaja, esiopettajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, koulukuraattori, koulupsykologi, lastenneuvolan hoitohoitaja, perusopetuksen edustaja sekä hoitajien edustajat ryhmistä (valitaan vuosittain). Ryhmää johtaa varhaiskasvatusjohtaja. Hankkeen myötä varhaiskasvatuksessa työskentelee vuoden 2023 loppuun saakka lisäresurssina toinenkin varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä varhaiskasvatuksen sosionomi. Toisen hankkeen kautta on myös saatu varhaiskasvatuskoordinaattori kevääseen 2024 saakka.

Opiskeluhoitosuunnitelma on tehty ja sitä toteutetaan yhteistyössä koko esiopetuksen henkilöstön, sosiaali- ja hoitohoitohenkilöstön sekä hoitajien kanssa.

Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan huoltajille Kaustisen kunnan nettisivuilla sekä huoltajatapaamisissa ja vanhempainilloissa.

2.3. Monialainen asiantuntijaryhmä

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen lapsen, perheen tai esiopetusryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseksi.

Monialainen asiantuntijaryhmä

- perustetaan yksittäisen lapsen/perheen tueksi
- ryhmän kokoonpano vaihtelee
- asiantuntijat kutsutaan huoltajan suostumuksella
- asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön
- ryhmässä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevia asioita
- lapsen asian käsittelystä laaditaan oppilashuoltokertomus (kuraattori)
- kaikki yhteistyö tähtää lapsen edun mukaiseen toimintaan; kaikilta osin toiminnassa pidetään huoli siitä, että lapselle ja huoltajille ilmaistaan kyllin selkeästi yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön tavoite ja sitä seuraavat tukitoimet

3. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Kaustisella järjestetään esiopetusta kolmessa eri ryhmässä lukuvuonna 2023-24 seuraavan suunnitelman mukaan:

- Kinon esiopetusryhmä: **20 lasta**, varhaiskasvatuksen opettaja, kaksi lastenhoitajaa, avustaja 50 %
- Omenapuun esiopetusryhmä: **21 lasta**, varhaiskasvatuksen opettaja, sosionomi, lastenhoitaja, avustaja
- Puumalan yhdistetty esiopetuksen ja alkuopetuksen ryhmä: **8 esioppilasta**,

luokanopettaja, koulunkäynninohjaaja, lastenhoitaja

Lisäksi Kaustisen kunta on mukana opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttamassa kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa, joka kestää elokuun 2021 alusta toukokuun 2024 loppuun. Kokeilukunnat on valittu satunnaisotannalla kokeilulain (1046/2020) mukaisesti.

Koeryhmään kuuluvat kaikki vuonna 2016 tai 2017 syntyneet kaustislaiset lapset. Lukuvuonna 2023-24 on esiopetuksen piirissä vielä yksi kokeiluun kuuluva ikäluokka. Opiskeluhuollon palvelut sekä kolmiportainen tuki koskevat kokeilun aikana myös kaksivuotisen esiopetuksen oppilaita. **Opiskeluhuollon piirissä olevia esioppilaita on siis yhteensä 49.** Tehostetun tuen piirissä on syksyllä 2023 lukuvuoden alkaessa 9 lasta ja erityisen tuen piirissä 1 lapsi.

Esiopetuksessa olevista lapsista suurin osa on lisäksi täydentävän varhaiskasvatuksen piirissä. Tämä tarkoittaa, että he tarvitsevat varhaiskasvatusta joko aamulla ennen varsinaisen esiopetusajan alkamista tai iltapäivällä sen jälkeen. Tämä varhaiskasvatus järjestetään samassa ryhmässä kuin esiopetus. Näin esiopetus ja varhaiskasvatus muodostavat eheän kokonaisuuden ja pedagogisen jatkumon koko päiväksi. Myös vuorohoitoa tarvitsevien esioppilaiden kohdalla siirtymien määrä ja kasvattajien vaihtuminen päivän aikana pyritään minimoimaan ja päivän eheyttä tukemaan rutiinien avulla.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (VEO) vierailee esiopetusryhmissä säännöllisesti. Hän auttaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä löytämään tuen tarpeessa olevat lapset mahdollisimman varhain. Veo konsultoi sekä esiopetuksen henkilöstöä että lasten huoltajia ja koordinoi tukea tarvitsevien lasten asioita esiopetusvuoden aikana sekä siirtymävaiheessa esiopetuksesta kouluun.

Hyvinvointialue Soite järjestää esioppilaiden terveydenhuoltopalvelut, terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotot. Terveydenhoitajan tarkastukset järjestetään normaalisti lasten vuosittaisilla neuvolakäynneillä, joista lasten huoltajat ovat vastuussa. Lääkärin palveluita saa neuvolan terveydenhoitajan kautta tai varaamalla ajan Tunkkarin terveyskeskuksesta.

Hammashoitajan kanssa on mahdollista tehdä yhteistyötä, esim. hoitaja on käynyt

esittelemässä suun terveydenhoitoon liittyviä asioita esiopetusryhmissä. Hammashoitola sijaitsee Tunkkarin terveyskeskuksessa ja huoltajat ovat vastuussa lastensa käynneistä.

Lapsella ja perheellä on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus esimerkiksi esiopettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, kuraattorin tai koulupsykologin arvion perusteella, ja lasta on tarvittaessa ohjattava saamaan myös muita palveluja. Opiskeluhoitolaki edellyttää, että lapselle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kuraattorin tai psykologin kanssa viimeistään seitsemäntenä pyyntönsä jälkeisenä työpäivänä, kiireellisissä tapauksissa samana tai seuraavana päivänä. Keskustelu kuraattorin tai psykologin kanssa on järjestettävä myös lapsen huoltajan tai muun henkilön pyynnöstä. Myös muu asiantuntija voi ottaa yhteyttä kuraattoriin tai psykologiin lapsen avun tarpeesta. Lapsen huoltajalle on annettava tieto yhteydenotosta. Kuraattori käy kaikissa esiopetusryhmissä säännöllisesti. Psykologipalveluita esiopetuksen lapsille ja heidän perheilleen on saatavissa koulupsykologilta sekä Perhe- ja sosiaalikeskus Pajalan perheneuvolasta. Vastaavan kuraattorin palvelut järjestetään hyvinvointialue Soiten kautta.

3.1 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Kunnassa on saatavilla kuraattori-, psykologi- sekä terveydenhoitaja- ja lääkäripalveluja. Esiopettajien sekä muun henkilöstön opiskeluhoollollinen valmius on hyvällä tasolla. Tähän valmiuteen kuuluu yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatapojen tuntemus, arjen huolenpito ja välittäminen. Opiskeluhoollon laatua pyritään jatkuvasti kehittämään ja arvioimaan. Esiopetusyhteisö pyrkii löytämään toimintakulttuuria kehittämällä ratkaisuja ryhmissä vuoden mittaan esille tuleviin haasteisiin. Monialainen yhteistyö on keskeistä. Opiskeluhoollossa pyritään toimimaan ongelmia ennaltaehkäisevästi sekä varhaisen puuttumisen periaatteella. Jos opiskeluhoollossa sovitut tukitoimet eivät ole riittäviä vastaamaan ryhmän haasteisiin, on moniammatillisesti mietittävä ryhmään rakenteellisia ratkaisuja kuten henkilöstön lisäresurssia.

4. Yhteisöllinen opiskeluhoolto

4.1 Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat

Esiopetusyhteisön turvallinen arki muodostuu lasten hyvinvointia tukevista rakenteista ja toimintakulttuurista. Niitä kuvaavat:

- Kaustisen kunnan esiopetussuunnitelma
- Kaustisen kunnan kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelma
- Esiopetuksen turvallisuussuunnitelma kriisisuunnitelmiseen, tapaturmien ehkäisy- ja ensiapuohjeineen
- Kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma
- Kuljetusohjeet ja -suunnitelmat
- Ruokailun järjestäminen ruokalistoineen ja erityisruokavalioineen

Opiskeluhooltoja toteutetaan yhteistyössä lasten ja huoltajien kanssa. Esioppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa ryhmän toiminnasta sekä opiskeluhoollosta Kaustisen kunnan nettisivuilla, Daisy-järjestelmän kautta sekä vanhempainilloissa.

Arjen huolenpito kuuluu esiopettajien sekä muun henkilökunnan jokapäiväiseen toimintaan edellä lueteltujen kirjattujen ohjeiden mukaisesti. Siinä korostuu vuorovaikutuksen laatu. Se on lapsen aitoa kohtaamista ja kuulemistä. Hyvinvointia vahvistaa myönteinen ja kannustava palaute sekä esiopettajan omat tukitoimet tai ohjaaminen tukitoimiin. Tärkeää on huolen puheeksi ottaminen, koska usein jo pelkkä keskustelu riittää lapsen tilanteen korjaamiseen.

Varhainen tuki ja hoito tarkoittavat varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluita, lastenneuvolan terveydenhoitoa, koulukuraattorin ja -psykologin palveluita sekä perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa tehtävää yhteistyötä perheiden tueksi sekä ohjaamista mahdollisiin terapiapalveluihin. Yhteistyössä huoltajien kanssa selvitetään lapsen tilannetta ja sovitaan tarvittavista tukitoimista. Yhteistä keskustelua perheiden ja esiopetuksen välillä pyritään pitämään yllä koko ajan.

Suunnitelma esioppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä suunnitelma toiminnasta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa sisältyvät esiopetuksen turvallisuussuunnitelmaan. Turvallisuussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

4.2 Opiskeluhuollon toimijat

Esiopetuksen opiskeluhoitoryhmä Kaustisella

Kaikki esioppilaat kuuluvat esiopetuksen opiskeluhoollon piiriin. Esiopetuksen opiskeluhoolltoa koordinoi ryhmä, joka kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Tähän oppilashoitoryhmään kuuluvat varhaiskasvatusjohtaja, esiopettajat, varhaiskasvatuksen erityisopettajat, koulukuraattori, koulupsykologi, lastenneuvolan terveydenhoitaja, perusopetuksen edustaja sekä hoitajien edustajat ryhmistä (valitaan vuosittain). Ryhmää johtaa varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatusjohtaja

- johtaa yhteisöllistä opiskeluhoolltoa
- kutsuu koolle esiopetuksen opiskeluhoitoryhmän neljä kertaa vuodessa
- koordinoi ja arvioi opiskeluhoolltoa yhdessä opiskeluhoitoryhmän kanssa

Esiopettaja

- vastaa oman ryhmänsä yhteisöllisestä opiskeluhoolllostta yhdessä muun henkilöstön kanssa
- tekee ryhmän kanssa yhdessä toiminnan pelisäännöt Kaustisen esiopetussuunnitelmaa sekä esiopetuksen vuosisuunnitelmaa noudattaen
- ottaa huolensa puheeksi aina ensin lapsen hoitajien kanssa ja sopii yhteistyöstä hoitajien kanssa
- pitää hoitajien kanssa esioppilasta koskevan VASU-keskustelun

(varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelu)

- järjestää tarvittaessa monialaisen asiantuntijaryhmän palaverin lapsen ja huoltajien kanssa, hän voi pyytää työparikseen lapsen kanssa sovittavia muita toimijoita
- reagoi lapsen terveydellisiin muutoksiin, motivaation laskuun, pitempiaikaiseen alakuloisuuteen, vuorovaikutusongelmiin, työrauhaongelmiin, runsaisiin myöhästymisiin tai poissaoloihin
- saa apua muilta opiskeluhoollon toimijoilta (varhaiskasvatusjohtaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, koulukuraattori, lastenneuvolan terveydenhoitaja ym.)

Huoltajat

- huoltajan on oltava tietoinen huollettavansa esiopetukseen liittyvistä asioista.
- pitävät säännöllistä yhteyttä esiopettajan ja muun kasvatushenkilöstön kanssa
- ilmoittavat poissaolosta heti esiopetusryhmään, ennalta tiedossa olevista pidemmistä poissaoloista on tehtävä lisäksi kirjallinen ilmoitus varhaiskasvatusjohtajalle esim. sähköpostitse
- osallistuvat vähintään yhteen vasu-keskusteluun esiopettajan kanssa kerran vuodessa
- osallistuvat vanhempainiltoihin ja esiopetuksen tapahtumiin
- osallistuvat oman lapsensa osalta yksilökohtaiseen opiskeluhooltotyöhön tarvittaessa

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

- on esiopettajan ja muun kasvatushenkilöstön tuki ja konsultti
- vastaa tuen tarpeen varhaisesta havaitsemisesta yhdessä esiopettajan kanssa ja tehostetusta/erityisestä tuesta esikoulussa
- ohjaa yhdessä esiopettajan kanssa lapsen/perheen psykologille tai muuhun arvioon tarvittaessa

- on erityisvarhaiskasvatuksen asiantuntija, joka työskentelee yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön, huoltajien sekä esioppilaiden ja heitä tutkivien ja kuntouttavien tahojen kanssa.
- miettii yhdessä toimintatapoja esiopetusryhmän henkilöstön kanssa esioppilaan oppimis- ja muissa vaikeuksissa (sopeutuminen, keskittyminen, alisuoriutuminen) tai koko ryhmän toimintatapojen parantamiseksi
- kutsuu koolle tarvittaessa esioppilaan yksilökohtaisen moniammatillisen opiskeluhoitoryhmän
- käy säännöllisesti esiopetusryhmissä
- pitää esioppilaille artikulaatioseulat, ohjaa lapsen tarvittaessa puheterapeutin arvioon, pitää tarvittaessa artikulaatioryhmiä esioppilaille
- vastaa esioppilaiden ryhmämuotoisesta kouluvalmiustutkimuksesta esiopetusvuoden tammi-helmikuussa
- järjestää yhdessä esiopettajan kanssa tarvittavat yksittäisiä lapsia koskevat arviointi- ja tiedonsiirtopalaverit kouluun

Lastenneuvolan terveydenhoitaja

- on terveydenhoidon asiantuntija
- toteuttaa esiopetuksessa olevien lasten yksilölliset terveystarkastukset ja terveysneuvonnan (ajan varaaminen huoltajien vastuulla)
- pitää tarvittaessa yhteyttä huoltajiin ja muihin yhteistyötahoihin
- osallistuu esiopetuksen opiskeluhoitoryhmään ja tarvittaessa yksilölliseen moniammatilliseen opiskeluhoitopalaveriin

Koulukuraattori

- kuraattoripalvelut ovat osa esiopetuksen opiskeluhoollollisia palveluja
- on lapsen auttaja, kun lapsella on ongelmia kaverisuhteissa, esiopetuksessa, kotona, vapaa-aikana, yksinäisyydessä, kriisi- ja suruasioissa, tai jos hän on joutunut

rikoksen uhriksi

- vierailee kaikissa esiopetusryhmissä säännöllisesti. Kuraattori informoi huoltajia lapsen hänelle kertomista asioista. Vanhemmat voivat myös varata ajan kuraattorilta joko lapselleen tai tulla yhdessä lapsensa kanssa keskustelemaan
- ohjaa tarvittaessa lapsen ja perheen Perhe- ja sosiaalikeskus Pajalaan (mm. lastensuojelun ja perheneuvolan palvelut) sekä keskussairaalan lasten ja nuorten psykiatrisen poliklinikan palveluihin
- osallistuu esiopetuksen opiskeluhuoltoryhmään ja tarvittaessa yksilölliseen moniammatilliseen opiskeluhuoltopalaveriin

4.3 Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma

4.3.1 Nivelvaiheyhteistyö esiopetuksesta kouluun

Lapsen siirtyessä peruskouluun tai toiseen esiopetusryhmään on erittäin tärkeää, että tarpeellinen tieto henkilökohtaisista tuen tarpeista ja opetusjärjestelyistä siirtyy oppijan mukana. Jo aloitettu ja hyväksi havaittu tukitoimi on syytä säilyttää niin pitkään kuin on tarvetta.

Tiedonsiirto eri yksiköiden välillä tehdään niin, että huoltajat ovat tiedonsiirrosta tietoisia ja heille varataan mahdollisuus osallistua oman lapsensa tiedonsiirtopalaveriin. Lapsen opetuksen kannalta välttämättömät tiedot siirretään. Salassa pidettäviä muita lapseen liittyviä tietoja saa siirtää vain huoltajan suostumuksella.

Kehitetään yhteistyötä esi- ja perusopetuksen välillä jo esikouluvuoden aikana, esim. tutustumiset kouluun ja yhteiset tapahtumat ja toiminta.

4.3.2 Toiminnan vuosikello

Opiskeluhuollon vuosisuunnitelma

Syksy

- uusien esioppilaiden vastaanottaminen ja esiopetusryhmän toimintatapojen ja tukitoimien esittely lapsille ja huoltajille (tiedotteet, vanhempainilta)
- työskentelyn aloittaminen keväällä saatujen tietojen pohjalta (esim. tiedonsiirto varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, lapsen varhaiskasvatussuunnitelma)
- huoltajien täyttämä esiopetuksen esitietolomake (tiedot ajan tasalle Daisy-järjestelmään)
- vanhempainillat
- vasu-keskustelu (lasta koskeva varhaiskasvatuskeskustelu esiopettajan ja huoltajan välillä, vasu laaditaan kirjallisesti Daisy-järjestelmään)
- arvioidaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa lapsen mahdollinen tehostetun tai erityisen tuen tarve
- muu tarvittava info vanhemmille
- opiskeluhuoltoryhmän tapaamiset, johon kysytään huoltajien edustajat kustakin esiopetusryhmästä

Kevät

- opiskeluhuoltoryhmän tapaamiset jatkuvat
- esiopetuksen toimintakulttuurin arviointi ja kehittäminen
- lapsen vasun tavoitteiden toteutumisen arviointi
- tiedonsiirtolomakkeen täyttäminen yhdessä huoltajien kanssa (esiopetuksesta kouluun) toukokuuhun mennessä
- esiopettajan ja tulevan alkuopettajan tapaaminen ja tiedon siirtäminen esiopetuksesta kouluun tiedonsiirtolomakkeiden pohjalta, mukana myös erityisopettajat ja tarvittaessa muuta henkilökuntaa, huoltajia tiedotetaan yhteistyöstä lapsen tulevan koulun kanssa
- tarvittaessa mahdolliset lapsikohtaiset tiedonsiirtopalaverit, jossa mukana huoltajat, esiopettaja, tuleva alkuopettaja sekä tarvittaessa erityisopettajat tai muuta henkilökuntaa
- tutustumispäivä esi- ja perusopetukseen toukokuussa, kutsukirjeiden lähettäminen ennen tutustumista

Koko lukuvuoden aikana

- yhteydenpito kotiin säännöllistä: tuonti- ja hakutilanteissa syntyvät keskustelut, puhelut, tekstiviestit, sähköpostit, kuukausitiedotteet, lapsen vasu-keskustelut, Kaustisen kunnan nettisivut, Daisy
- yhteiset tapahtumat varhaiskasvatuksen ja muiden yhteistyötahojen kanssa
- koulukuraattorin ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan käynnit esiopetusryhmissä
- lastenneuvolan terveydenhoitajan terveystarkastukset
- esiopettajien tapaamiset noin kerran kuussa, koulutukset ja muu henkilöstön voimavarojen lisääminen (esim. kehityskeskustelut)
- esioppilaan ja perheen ohjaaminen koulun ulkopuolisille asiantuntijoille (esimerkiksi lastenneuvola, perheneuvola, terapeutit)
- kannustetaan kaikkia osapuolia yhteydenpitoon puolin ja toisin

4.4 Esiopetuksen kuljetuksia koskevat ohjeet

Koulukuljetukset järjestetään turvallisesti koulukuljetuksiin oikeutetuille oppilaille. Kuljetussopimuksissa koulukuljetusten järjestäjien kanssa varmistetaan koulukuljetusten turvallinen järjestämistapa. Lukujärjestyksiä suunniteltaessa lasten koulukuljetusten odotusajat pyritään minimoimaan. Mahdolliset odotustunnit järjestetään yksikössä / koululla valvotusti. Syksyllä ennen koulun alkua jokaisen kuljetusoppilaan kotiin lähetetään koulukuljetuksen ohjeistus ja aikataulut. Ohjeistuksessa kuvataan turvallisen koulukuljetuksen toimintatapa ja koulukuljettajan, oppilaan, kodin ja koulutuksen järjestäjän oikeudet ja velvollisuudet, joilla oppilaiden turvallisuus varmistetaan. Esioppilaita koskien on sovittu, että linja-auton etuosasta on varattu ensimmäiset istumapaikat heitä varten.

5. Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon kuuluvat lapselle annettavat neuvolapalvelut, varhaiskasvatuksen erityisopettajan, kuraattorin ja psykologin palvelut sekä yksittäistä lasta koskevan monialaisen opiskeluhoitoon palvelut. Myös terveydenhuollon laajat terveystarkastukset ja muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa.

Tavoitteena yksilökohtaisessa opiskeluhoitoon on seurata ja edistää lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Lapsille halutaan turvata varhainen tuki ja ongelmien ehkäisy. Sekä esiopetuksen arjessa että opiskeluhoitoon tuen rakentamisessa otetaan huomioon lapsen yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet

5.1 Monialainen asiantuntijaryhmä

Asian käsittely yksittäisen lapsen tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu oppilaan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Lapsen osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Opiskeluhoitoon työtä tehdään avoimella, kunnioittavalla ja luottamuksellisella otteella. Opiskeluhoitotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä. Monialaisen asiantuntijaryhmän työstä yksittäistä lasta koskevasta asiasta laaditaan opiskeluhoitokertomus. Muistion laatija sovitaan palaverikohtaisesti. Koulutuksen järjestäjä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoitoon rekisteriä.

5.2 Sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetuksessa

Lapsen ja nuoren lääkehoito on kodin vastuulla. Huoltajat ovat velvollisia antamaan riittävät kirjalliset ohjeet lääkehoidosta. Esiopetuksen henkilöstöä informoidaan lasten sairauksista, erityisruokavalioista, allergioista tai lääkityksistä. Lapselle laaditaan mahdollisimman pian lääkehoitosuunnitelma, jossa sovitaan muun muassa seuraavia asioita: kuka seurannan ja lääkityksen tekee, missä lääkkeitä säilytetään sekä sovitaan vastuuhenkilölle riittävä

varahenkilöstö. Lapsen lääkitykset pyritään järjestämään niin, että ne tapahtuisivat kotona ennen ja jälkeen esiopetuspäivän. Vain ellei se ole mahdollista, hoito ja lääkitys hoidetaan esiopetuksen aikana. Asia edellyttää kunnollista perehdyttämistä ko. sairauden hoitoon. Perehdytyksessä hyödynnetään tarvittaessa terveydenhuollon ammattilaisia. Tarvittaessa myös terveydelliseen hoitoon ja lääkitykseen ohjataan riittävästi avustajan resurssia. Erityisruokavalioista huoltaja ilmoittaa erillisellä lomakkeella kouluruokailun järjestäjälle.

6. Yhteistyön järjestäminen

Esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma päivitetään vuosittain. Esiopetuksen lasten huoltajat vastaavat vuosittain sähköiseen kyselyyn. Esiopetusryhmien huoltajien edustajat osallistuvat esiopetuksen yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään neljä kertaa vuodessa. Kyselyn ja ryhmässä annetun palautteen pohjalta opiskeluhoitotyötä kehitetään edelleen. Varhaiskasvatuksen erityisopettajan, kuraattorin ja lastenneuvolan terveydenhoitajan sekä muiden toimijoiden kanssa arvioidaan ja kehitetään yhteistyötä vuosittain opiskeluhoollon yhteisöllisissä tapaamisissa.

Opiskeluhoitoryhmät arvioivat opiskeluhoollon toteutumista vuosittain ja tekevät sen pohjalta esityksiä opiskeluhoollon ohjausryhmälle toiminnan kehittämiseksi.

6.1 Opiskeluhoollon yhteistyön järjestäminen lasten ja huoltajien kanssa

Kodin ja esiopetuksen välinen yhteistyö on monimuotoista ja se pyritään pitämään tiiviinä, lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia tukevana. Lapsen kehitystasosta ja esiopetuksen toiminnasta riippuen tiedonkulku koteihin päin tapahtuu päivittäin haku- ja tuontitilanteissa, puhelujen, viestien ja sähköpostin välityksellä.

6.2 Yhteistyö perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa

Perheneuvolan ja sosiaalitoimen työntekijät ovat esiopetuksen tärkeitä yhteistyökumppaneita. Perheneuvolan työ on koko perhettä koskevaa ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä. Perheneuvolasta voi saada apua ja tukea lasten kasvatukseen,

kasvuun ja kehitykseen liittyvissä pulmissa, parisuhdeasioissa ja erilaisissa elämäntilanteissa. Esiopetuksen työntekijät ohjaavat perheitä tarvittaessa ottamaan yhteyttä perheneuvolaan.

Sosiaalitoimen kanssa tehdään yhteistyötä tarvittaessa esimerkiksi selvittämällä lapsen, nuoren ja perheen palveluiden tarvetta. Lastensuojelun lisäksi sosiaalihuoltolain alaisia palveluita ovat ohjaus, neuvonta, perhetyö ja toimeentulo.

Perhetukipalveluihin kuuluu esimerkiksi lapsiperheiden palveluohjaus, johon voi olla yhteydessä, kun jokin asia perheen, lapsen tai nuoren tilanteessa huolettaa. Palveluohjaus tarjoaa ohjausta ja neuvontaa lapsiperheille suunnatuista palveluista, vastaanottaa ensiyhteydenotot Kokkolan perheneuvolaan sekä järjestää Lapset puheeksi -neuvonpitoja ja verkostotapaamisia perheen tueksi.

Varhaiskasvatuksen palveluksessa olevat henkilöt ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan sosiaalihuollosta vastaavalle taholle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojelullisesta huolesta voidaan tehdä joko pyyntö lastensuojelutarpeen kartoittamiseksi tai suoraan lastensuojeluilmoitus. Molemmissa tapauksissa ilmoituksen tekijä ilmoittaa asiasta myös kyseessä oleville lapsen huoltajille. Soiten sosiaalipäivystys toimii Keski-Pohjanmaalla ympärivuorokautisesti kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi kaiken ikäisille sosiaalisen avun tilanteisiin.

6.3 Yhteistyö sairaalaopetuksen kanssa

Esiopetus tekee tarvittaessa yhteistyötä Keski-Pohjanmaan keskussairaalan kanssa, mm. lasten ja nuorten poliklinikan sekä kehityspoliklinikan kanssa.

6.4 Kolmiportaisen tuen ja opiskeluhuollon yhteys

Kuvaus kolmiportaisesta tuesta (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) löytyy Kaustisen esiopetussuunnitelmasta sekä Kaustisen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelmasta. Lapsella, jolla on tarvetta kolmiportaisen tuen muotoihin, voi olla myös tarvetta muulle opiskeluhuollolliselle tuelle. Kaikki oppilaan tarvitsema ja saama apu kirjataan erityisessä tuessa henkilökohtaiseen oppimisen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS) tai tehostetun tuen oppimissuunnitelmaan; näin varmistetaan oppilaalle mahdollisimman kokonaisvaltainen tuki.

6.5 Esiopetuksen opiskeluhuollon tuki lapsen elämäntilanteesta johtuvissa vaikeuksissa, kuten perhe- ja lähisuhdeväkivalta tai päihde- ja mielenterveysongelmat

Esiopetus tekee tarvittaessa tiivistä yhteistyötä perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Esiopetuksen henkilöstö ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat velvollisia salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan sosiaalihuollosta vastaavalle taholle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojelullisesta huolesta voidaan tehdä joko pyyntö lastensuojelutarpeen kartoittamiseksi tai suoraan lastensuojeluilmoitus. Molemmissa tapauksissa ilmoituksen tekijä ilmoittaa asiasta myös kyseessä oleville lapsen huoltajille.

7. Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Kiusaaminen on kiellettyä ja siihen puututaan aina. Esiopettaja sekä ryhmän muu kasvatushenkilöstö pyrkivät opetuksessaan ja kasvatuksessaan tukemaan koko lasten ryhmäytymistä niin, että esiopetuksessa kaikkia kohdellaan tasavertaisesti ja toista kunnioittaen.

Tässä opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma-
liite, joka täytetään ryhmissä vuosittain. Tarkemmat suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä löytyvät esiopetusyksiköiden turvasuunnitelmista.

Äkillisen kriisin sattuessa esiopetus edustaa pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Kun lasta tai perhettä kohtaa kriisi, esiopetuksen kunnioittava suhtautuminen tilanteeseen on lähtökohtana. Kodin kanssa sovitaan, miten tapahtunutta mahdollisesti esiopetuksessa käsitellään ja miten siitä mahdollisesti tiedotetaan. Apuna asian käsittelyssä on turvallisuussuunnitelman liitteenä oleva kriisisuunnitelma.

Jos esiopetuksessa tapahtuu kriisi, sen laadusta riippuen valitaan sopiva toimintatapa turvallisuussuunnitelmaa noudattaen. Tiedottamisvastuu on varhaiskasvatusjohtajalla tai sivistysjohtajalla, ja tiedottamisen muoto ja laajuus tulee harkita tarkkaan tilanteen mukaan. Kaikella toiminnalla pyritään pitämään lapset turvassa, rauhoittamaan akuutti tilanne ja helpottamaan kriisistä toipumista.

Käytettävissä on tarvittaessa myös Soiten kriisiryhmä, jonka asiantuntijoita voidaan hyödyntää asian jatkokäsittelyssä. Kriisin vakavuus huomioidaan arjessa erilaisin helpotuksin, vaikkakin arkirutiineista pyritään pitämään kiinni. Esiopettajalla on silloin mahdollisuus arkitilanteissa havaita erityisesti lisäapua tarvitsevat. Kriisitilanteen ollessa akuutti, erilaiset tunnereaktiot sallitaan ja niihin voidaan vastata.

Uhka- ja vaaratilanteet

Lapsille opetetaan esiopetuksessa elämää varten

- sosiaalisia taitoja ja väkivallatonta käyttäytymistä,
- sallitun ja kielletyn käyttäytymisen ja koskettelun rajat

Tavoitteena on aikaansaada viihtyisä, turvallinen ja hyvinvointia edistävä esiopetus, jossa vaaratilanteita pyritään ennaltaehkäisemään.

Jokainen aikuinen esiopetuksessa ohjaa ja tukee lasta ja järjestää turvallisen ilmapiirin ryhmään. Samoin esiin tulleisiin vaaratilanteisiin puututaan antamalla niihin liittyviä ohjeita tarpeen mukaan. Tiedotetaan myös esihenkilöitä ja kiinteistöhoitajia. Tarkemmat ohjeet erilaisiin ilmeneviin riskeihin löytyvät turvallisuussuunnitelmasta.

Tapaturmien ehkäisemiseksi ja vahinkojen lievittämiseksi:

- noudatetaan turvallisia työtapoja
- ilmoitetaan havaitut riskitekijät esimiehelle

- opetellaan tekemään hätäilmoitus
- selvitetään, missä on ensiapuvälineitä
- henkilöstöllä riittävät ensiaputaidot, tarvittava taitojen ylläpito ja kertaus
- henkilökunnalle pyritään järjestämään koulutusta ensiaputaitojen päivittämiseksi ajan tasalle (Hätäensiapu, ensiapu 1)

Kaikista varotoimenpiteistä ja ohjeista huolimatta vahinkoja voi sattua.

Tapaturman sattuessa toimi seuraavasti:

- anna tarvittava ensiapu
- ilmoita tapahtuneesta heti huoltajalle ja esimiehelle
- hälytä ambulanssi, mikäli sitä tarvitaan,
- lievemmissä tapauksissa sovitaan huoltajien kanssa jatkotoimenpiteistä
- järjestä tarvittaessa onnettomuuspaikalle vartiointi estämään lisäonnettomuudet

Ryhmissä on aina ensiaputarvikkeita, joita tulee päivittää kerran vuodessa ja tarvittaessa. Ensiapulaukut otetaan mukaan aina retkille.

KIUSAAMISEN EHKÄISYN JA PUUTTUMISEN SUUNNITELMA

LUKUVUOSI _____

LAADITTU _____

KIRJAAJA _____

1. Mitä kiusaaminen on? Ryhmän yhteinen näkemys.

2. Kiusaamisen ehkäisy: Miten tässä ryhmässä ehkäistään kiusaamista?

3. Kiusaamiseen puuttuminen: Miten ja millaisiin tapauksiin tässä ryhmässä puututaan?

4. Suunnitelman arviointi

Milloin arvioidaan _____

Kuka arvioi _____

Suunnitelma laadittu ____ / ____ 20____

Ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan allekirjoitus

Varhaiskasvatusjohtajan/päiväkodinjohtajan
allekirjoitus